

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW RP

Warszawa 15 lutego 2011

L.dz. 062/KRIA/2011/w

Pan
Dariusz Piasta
Wiceprezes
Urzędu Zamówień Publicznych

Nawiązując do spotkania w dniu 18 stycznia br. w imieniu Izby Architektów RP, wyrażam podziękowanie za zrozumienie i zainteresowanie zagadnieniami związanymi z zamówieniami publicznymi, których przedmiotem są prace projektowe wykonywane przez architektów.

Podniesiony przez Pana problem stosowania kryteriów innych niż cena w postępowaniach o prace projektowe, świadczy o tym, że świadomość ułomności dotychczasowej praktyki przestała być troską wyłącznie architektów i stała się istotnym problemem dla najważniejszego uczestnika zamówień publicznych t.j. stosującego ustawę Zamawiającego. To właśnie, po wielu latach ułomnej praktyki rokuje konstruktywne zmiany w tej materii.

Poniżej przedstawiam Panu stanowisko Izby Architektów RP w sprawie stosowania kryteriów innych niż cena, a ujmując to szerzej w sprawie stosowania *dobrej praktyki* w zamówieniach publicznych na prace projektowe. W stanowisku tym wskazujemy niezbędne minimalne warunki jakie należałoby spełnić, aby praktyka zamówień publicznych dostosowana była do specyfiki procesu projektowego i celu społecznego dla jakiego została powołana ustawa PZP.

Problem stosowania kryteriów innych niż cena w zamówieniach publicznych, przed którymi stoimy obecnie, polega nie tyle na braku tych kryteriów, czy też trudności w ich

wskazaniu – w art. 91 ustawy PZP wskazano je, a w szczególności nawet wymieniono – ile ze sposobu ich stosowania w świetle specyfiki planowania, projektowania i realizacji robót budowlanych (PPIRB). Specyfika ta wynika z dwóch głównych źródeł, których świadomość jest niezbędna do właściwego stosowania ustawy PZP: po pierwsze - z istoty samego procesu projektowania, która, mówiąc w uproszczeniu, polega na tym, że jakiegokolwiek oceny tego procesu możemy dokonać po jego przeprowadzeniu, a nie przed; po drugie z roli architekta w procesie planowania, projektowania i realizacji robót budowlanych, którą najlepiej określa art. 2 ust 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001r. Nr. 5 poz. 42 ze zm.): *„projektowanie architektoniczne obiektów budowlanych oraz projektowanie ich przestrzennego otoczenia jest elementem współtworzenia kultury”*. Oznacza to, że prace wykonywane przez architektów są rodzajem usługi, podlegających szczególnym wymaganiom wynikającym nie tylko z przepisów dotyczących zasad sporządzania projektów budowlanych, ale również z ich twórczego charakteru i mają szczególne znaczenie dla materialnego i niematerialnego rozwoju społeczeństwa. Ten właśnie aspekt kulturotwórczy prac architektonicznych powinien być szczególnie istotny w sferze inwestycji realizowanych na zlecenie jednostek sektora publicznego, a zatem co do zasady realizowanych w drodze zamówień publicznych. Nie przypadkowo zresztą aspekt ten zyskał trafną interpretację na gruncie ustawy PZP w Komentarzu Prawo Zamówień Publicznych pod redakcją Tomasza Czajkowskiego (wydawnictwo Urząd Zamówień Publicznych, str. 28), który jako przykład zamówienia na usługi z zakresu działalności twórczej, którego przedmiotu nie można opisać z góry, podaje prace projektowe sporządzane przez architektów.

W konsekwencji specyfika procesu projektowego, którego istotą jest znajdowanie rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych i w którym jego koszty są, być może jednym z najważniejszych, ale wyłącznie jednym z parametrów powoduje, że żadnego z możliwych do wskazania, poszczególnych kryteriów innych niż cena nie da się zastosować w sposób prosty, formalny czy automatyczny, w oderwaniu od pozostałych i bez uwzględnienia ich wzajemnego wpływu na siebie. Dopiero synteza tych kryteriów może dać wiarygodny instrument oceny ofert zaś jedynym instrumentem takiej syntezy jest projekt.

W świetle zarysowanej tu specyfiki i uwarunkowań procesu projektowego oraz z doświadczenia i analizy Izby Architektów RP wynika, że dostosowanie praktyki zamówień publicznych w zakresie planowania, projektowania i realizacji robót budowlanych do specyfiki tego procesu, a w szczególności poprawne ustalenie

i stosowanie kryteriów innych niż cena wymaga łącznego spełnienia następujących trzech warunków :

1. powierzenia przygotowania, prowadzenia i rozstrzygnięcia postępowań o zamówienia publiczne w zakresie PPIRB specjalistom, bowiem tylko oni są w stanie gwarantować właściwe przygotowanie warunków postępowania, dokonać wyboru kryteriów oraz dokonać wiarygodnej oceny efektów postępowania;
2. podawanie w SIWZ kwoty jaką Zamawiający zagwarantował na realizację zamówienia w zestawieniu z wartością zamówienia oraz podawanie zasad ustalania ceny rażąco niskiej – co pozwoli wykonawcom na etapie sporządzania koncepcji przetargowej na zmianę pola konkurencji między ofertami. W miejsce obecnej rywalizacji w zakresie ceny oferty konkurować będą zawartością merytoryczną oferty ponieważ cena nie będzie w tym przypadku jedynym kryterium wyboru oferty a jej zaniżanie będzie miało czytelna granicę;
3. odnoszenie się do warunków zamówienia i kryteriów innych niż cena, niezależnie od trybu postępowania, poprzez koncepcję przetargową (KP) sporządzaną w standardzie, formie i zakresie właściwym dla danego tematu.

Powyższe warunki można spełnić na gruncie obecnych przepisów ustawy PZP. W szczególności :

spełnienie warunku 1 może nastąpić poprzez:

stosowanie art. 19, 20 i 21 ustawy PZP z zachowaniem następujących warunków :

- dla zamówień w zakresie PPIRB, komisję przetargową powoływać należy bez względu na wartość zamówienia (tj wykluczyć należy w tym wypadku korzystanie z art. 19 ust. 2)
- co najmniej połowę składu komisji oraz jej przewodniczącego powoływać należy spośród niezależnych służbowo od Zamawiającego, członków, właściwej dla specyfiki danego zamówienia, izby samorządu zawodowego (członkowie komisji ponosić w ten sposób będą odpowiedzialność dyscyplinarną i zawodową za czynności zawodowe wykonywane w ramach prac komisji co gwarantuje ich rzetelność merytoryczną);
- powierzenie komisji przetargowej na podstawie art. 20 ust. 2 przygotowania PFU i innych niezbędnych do przygotowania postępowania dokumentów oraz SIWZ, w zakresie własnym lub w trybie powołania biegłych na podstawie art. 21 ust. 4 ustawy PZP;

spełnienie warunku 2 powinno nastąpić przy :

- bezwzględny zastosowaniu się Zamawiającego do przepisu art. 32 a szczególności ust 1 i 2 oraz art. 33 i oparciu się przy ustalaniu wartości zamówienia na prace projektowe o *rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określania metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*;
- oparciu się w ustalaniu zasad wyznaczania ceny rażąco niskiej o dostępne orzecznictwo w tej materii jak i zobiektywizowane szacunki kosztów wykonania zamówienia;

spełnienie warunku 3 powinno nastąpić poprzez:

- zastosowanie jako podstawowego trybu sporządzania koncepcji przetargowej,
- dla postępowań w zakresie PPIRB o wartości zamówienia większym niż 300 000 euro, lub o szczególnym znaczeniu dla kultury, których prace projektowe są wyodrębnionym elementem postępowania, postępowanie przetargowe powinno obligatoryjnie być poprzedzone konkursem, koncepcja przetargowa w tym przypadku występuje jako projekt konkursowy;
- warunki konkursu, kwalifikację uczestników oraz standard pracy sądu konkursowego należy opierać o wskazane w załączeniu, niesprzeczne z ustawą PZP, zalecenia i standardy ACE;
- ustalenie dla postępowań w zakresie PPIRB – nie prowadzonych z istotnych względów w trybie konkursowym – standardu formułowania oferty, polegającego na odniesieniu się oferentów do kryteriów innych niż cena poprzez koncepcję przetargową, przy czym:
  - koncepcję przetargową sporządza się jako projekt koncepcyjny w formie i zakresie właściwym dla specyfiki danego tematu;
  - zakres i formę koncepcji przetargowej ustala i określa w SIWZ komisja przetargowa;
  - koncepcja przetargowa jest integralną częścią oferty i nie może funkcjonować jako niezależny od oferty dokument;
  - Zamawiający, w zależności od specyfiki zamówienia i wartości sporządzenia koncepcji przetargowej, przeznaczają do 10% wartości zamówienia na zwrot kosztów sporządzenia ofert przetargowych;

Ponadto należy bezwzględnie wyeliminować następujące praktyki stosowane w zamówieniach publicznych:

- obciążanie Wykonawcy kosztami Zamawiającego poprzez zawieranie w cenie wykonania zamówienia na prace projektowe i/lub roboty budowlane sporządzenia materiałów wyjściowych do projektowania, tj. mapy do celów projektowych, badania geologiczne, inwentaryzacje, warunki w zakresie infrastruktury technicznej itp.;
- obciążanie Wykonawcy kosztami i terminami prowadzenia w zastępstwie Zamawiającego procedur administracyjnych związanych z warunkami zabudowy i pozwoleniami na budowę, a także uzależnianie wypłacania wynagrodzenia od przebiegu tych procedur;
- kwalifikowanie uczestników postępowania o zamówienie publiczne na prace projektowe i ich doświadczenia na podstawie kryteriów przeznaczonych dla innych, niż projektowanie rodzajów usług, co prowadzi do nieuzasadnionego przedmiotem i specyfiką zamówienia oraz sprzecznego z ustawą PZP ograniczenia konkurencji. W szczególności nie można ograniczać okresu doświadczeń zawodowych w projektowaniu do wąskich kategorii obiektów i do wąskiego przedziału czasu oderwanego od naturalnego cyklu projektowo – realizacyjnego w budownictwie.

Choć powyższe warunki dobrej praktyki są możliwe do spełnienia w ramach obecnych przepisów, to dla gwarancji ich powszechnego stosowania należałoby je usankcjonować wprowadzając do ustawy PZP niezbędne korekty. Propozycje minimum takich korekt załączamy z prośbą o ich uwzględnienie w procesie legislacyjnym doskonalącym ustawę PZP.

Jednocześnie jesteśmy gotowi do dalszej współpracy celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości, które powstaną w trakcie lektury zaproponowanych przez nas rozwiązań.

W oczekiwaniu na odpowiedź,

Waldemar Jasiewicz, architekt
Sekretarz Krajowej Rady

Wojciech Gęsiak, architekt
Prezes Krajowej Rady

W załączeniu

- propozycja zmian do ustawy PZP i *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane*, które sankcjonowałyby warunki stosowania dobrej praktyki;
- Dokument dla konkursu na projekt architektoniczny Rady Architektów Europy (ACE)